

ג' ל י ר נ ר ת - ל ע י ר נ ב י ר ש ת ה ש ב ר ע

ב"ה

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ - השנה הסטוט

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נטי מזרחי באמריקה

ה'תש"ז

שמ"ג (תש"ז)

א. ויקחו בני אהרן נדב ואביהו איש מחתנו ויתנו בהן אש וישימו עליה קשרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם.
ויקרא רבה כ: ... בטביל ד' דברים מתו בניו של אהרן: על הקריבה ועל ההקרבה, על אש זרה ועל שלא נסלו עצה זה מזה. על הקריבה - שנכנסו לפני ולפנים; ועל ההקרבה - שהקריבו קרבן שלא נצטוו; על אש זרה - אש מבית כירים הכניסו; ועל שלא נסלו עצה זה מזה - שני "איש מחתנו" איש מעצמו עשו.
ספרא י"ז: כיון שראו בני אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל אמר לו נדב ואביהו: וכי יש לך אדם שמבטל בטביל בלא אש? מיד נסלו אש זרה והכניסו לבית קדש הקדשים.
(ד"א): אף הם בטמאתם כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבתם "ויקחו איש מחתנו וכו'".

רש"י ב' ד"ה ותצא אש.

באור (ר') נפתלי הירץ ויזל: נדב ואביהו גדולי עולם היו וחלילה להם לעבור בזדון את פי ה', אבל מרב שמחה נתערבה דעתם לכנס לפנים להקסיר כל אחד קשרת סמים דקה, ולא נצטוו מפי משה, אלא מדעתם עשו, וזהו "אשר לא צוה אותם" אבל האש שנסלו היה מן מזבח החיצון כמשפטו בכל יום... ואין "אש זרה" הנאמר כאן אש ממש, אלא כמו "אשה ריח ניחוח" - טענינו מאכל אש, כאלו אמר "מתנת אש זרה שלא נצטוו עליה"... וטעם שלא אמר "קשרת זרה" כמו שתרגם אונקלוס "קשרת מבוסמין נוכראין" = ממרקחת זרים, כי על זה לא עברו, כי הם הקסירו קשרת כטרה, שטמו אש במחתה ונתנו ליה קשרת, ולא נזכרה מתנת אש כזו בתורה לבד מיום הכפורים שמקסיר כהן גדול קשרת כזו לפני ולפנים ועדיין לא נאמרה להם פרשת יום הכפורים. שהרי נאמר בה (פרק כ) "אחרי מות שני בני אהרן". וזהו שפרש "אשר לא צוה אותם", שלא צוה ביום זה קשרת כזו וזוהי הזכות. ולא טעברו על לאו (פרק כ') "ואל יבוא בכל עת אל הקדש טעדין לא הוזהרו עליו".

אבל היה ראוי לקדושי עליון כנדב ואביהו להיות צנועים, כאמרו "והצבע לכת עם אלוקיך" (מיכה ו' ח') ולירא מגשת אל הקדש אם לא נקראו לבוא שם, ולבלתי הביא מתן אש מדעת עצמם... לא טעברו חלילה על לאו מפורש שבתורה וכל סכן שלא עברו על מצות משה מפי הגבורה שלא להעביר אש במשכן ביום זה כדי שיתקדש שם שמים באש מן השמים, אלא מעולם לא צוה משה כן ואין זכר בכתוב מענין זה... לא חסאו שני גדולים הללו לעבור על אחת מן האזהרות המפורשות, רק עברו גבול המוסר והצניעות ובעבור גדולתן נחשב להם לעון ומתו. טוב ראיתי בתורת כהנים שאמרו רבותינו: "כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה" וזה כדברינו שמרב טמחה - הוסיפו אהבה על אהבה לשרת לפני ה' בקשרת חדשה נוסף על קרבנות החנוך שהקריבו בו ביום.

1. מה היה חסא בני אהרן לפי דעת הבאור?
2. מה ההבדל העקרוני בין דעת הבאור ובין הדעות, שהוא דוחה אותן?
3. התוכל להביא עוד ראיות מן התנ"ך (מקרים או דינים) המוכיחים כי "התגובה הספונטנית" = "הוספת אהבה על אהבה" אינה רצויה בעניני קרבנות ועבודת המקדש?

א. שאלת מבנה הפרק.

אברבנאל שואל: בפרשת "יין ושכר אל תשת" למה נכנסה הפרשה הזאת (פסוקים ה - י"ה) בתוך ספור בני אהרן? כי למעלה מזה ספר ספור מיתתם ואחר הפרשה הזאת ספר מה שקרה אחר מיתתם בטעיר החטאת - ולמה נכנסה אם כן ביניהם הפרשה הזאת? ע' רש"י ב' ד"ה ותצא אש וענה לשאלת אברבנאל אליבא דכל אחת משתי הדעות המובאות ברש"י. העזר גם במשלי ל"א ו-ז.

ג. שאלות ודיוקים ברש"י:

1. ב' ד"ה ותצא אש
בעל דברי דוד מקשה: רבים מתמיהים: מה לנו לפשפש אחר עברה שלהם, והוא מפורש בכתוב - בטביל אש זרה?!
- תרץ קושייתם!
מקשה בעל צידה לדרך: מנלן זה, דמשום אלו האבלים יצטערו, טמא משום צער המתים שהיו תלמידי חכמים מצא תירוץ לקושייתו מלשון הכתוב!
יצטערו?!
- א. וי"ה ואחיהם כל בית ישראל

הערה. המנויים ששלמו רק. המסמך מתבקשים. ק. דמי החתי. עד סוף השנה. ודי למנוע הפרעה. הוספת השאלונים.

שלוח: א. תשובות גם שאלות לד"ר נ. ליבוביץ, קריה, ה, ירושלים.
ב. הזמנה ותשלומים ליעקב טכנזי, ר' אוריאלין 48, ירושלים.